

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 24.04.2024

Meral DANIŞ BEŞAŞ
Erzurum Milletvekili

Bakanlığınız tarafından yapılan yılsonu değerlendirmesinde, 2018 yılından itibaren başvuru sayılarındaki artışa da dikkat çekilmiş olup yıllara göre derdest başvuru sayısı; 2020 yılında 11.750, 2021 yılında 15.251, 2022 yılında 20.100, 2023 yılında 23.400'dür. 2023 yılında ise toplam 8.341 yeni başvuru yapıldığı kaydedilmiştir.

Tüm ülkeler açısından bakıldığında 2023 yılında, 23.400 derdest başvuru ile Türkiye'nin ilk, Rusya'nın (12.450) ikinci, Ukrayna'nın (8.750) üçüncü, Romanya'nın ise (4.150) dördüncü sırada bulunduğu görülmektedir. 2023 yılında AİHM, Türkiye hakkında toplam 5.039 başvuruyu sonuçlandırmış; 72'sinde ihlâl kararı vermiştir. 4.927 dosyanın başvuru koşullarının taşımama nedeniyle reddedildiği bilinmekte olup, bu veriler, ihlal kararı verilen dosyanın, ihlal kararı verilmeyen dosyalardan 2 kat fazla olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. Üstelik Türkiye'nin AİHM kararlarına dahi uymadığı bir durum söz konusu olup Hollanda Parlamentosu, AB'nin Türkiye'yle Gümrük Birliği güncellemesi yapmasını Kavala ve Demirtaş'ın serbest bırakılması yönündeki AİHM kararlarının uygulanması şartına bağlayan tasarıyı kabul etmiştir. Bu kararın yaptırım niteliğinde olduğu şüphesizdir.

Avrupa Konseyi geçtiğimiz Aralık ayında Türkiye'ye, -hem AİHS'i hem de Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı onurlandıracak şekilde- özgürlükleri sağlama çağrısında bulunmuştur. Avrupa Konseyi'nin icra organı olarak görev yapan Bakanlar Komitesi, ceza yargısına sisteminin de istismar edildiği vurgusunu yapmıştır. Ayrıca Komite'nin HSK'nin yapısının evrensel standartlara uymadığı ve değiştirilmesi gerekliliğine dair açıklaması da dikkat çekici olmuştur.

Bu bağlamda;

1-) AİHM Kararları neden uygulanmamaktadır?

2-) Anayasa'nın 90 ıncı maddesi hükmünce AİHM kararlarının bağlayıcılığı söz konusu olduğu halde bu Anayasa ihlalinin gerekçesi nedir?

- 3-) Türkiye AİHM tarafından verilen tedbir ve ihlal kararlarını uygulamak yerine tazminat ödemeyi neden tercih etmektedir?
- 4-) Türkiye'nin AİHM Kararları bağlamında imzalamış olduğu uluslararası anlaşmalar hangileridir?
- 5-) Türkiye tarafı olduğu AİHS'ten bertaraf mı etmektedir? Sözleşmenin tarafı olunduğuna dair uluslararası anlaşma hükümleri neden yok sayılmaktadır?
- 6-) Son on yıl içerisinde Anayasa Mahkemesi'ne yapılan ihlal başvurusu sayısı nedir? Hangi ihlaller başvurularda gerekçe yapılmıştır, dağılım ne şekildedir?
- 7-) Son on yıl içerisinde Anayasa Mahkemesi tarafından verilen kararlar üzerine yapılan AİHM başvuru sayısı nedir?
- 8-) Son on yıl içerisinde Anayasa Mahkemesi kararı olmaksızın iç hukuk yollarının tüketilmiş olduğu gerekçesiyle yapılan AİHM başvuru sayısı nedir?
- 9-) AYM tarafından ihlal olmadığı yönünde verilen kararlara karşın, AİHM tarafından ihlal yönünde verilen karar sayısı nedir? AYM tarafından reddedilen kaç başvuru AİHM önünde ihlal teşkil ettiğine dair karara konu olmuştur?
- 10-) Son bir yıl içinde Türkiye toplam ne kadar tazminata mahkum edilmiştir? Türkiye bu tazminatları muhataplarına ödemiş midir? Bu yaklaşım, tazminatı öderim, hak ihlallerine devam ederim şeklinde kamuoyuna yansımakta olup Bakanlığınız bu hususu nasıl değerlendirmektedir?
- 11-) Hukukun ve anayasanın uygulanmasını sağlayıcı adımlar atılması gündeminizde olacak mıdır?
- 12-) Hollanda Parlamentosu tarafından alınan yaptırım kararı nasıl değerlendirilmektedir? Bu konuda bir açıklama yapılacak mıdır?
- 13-) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından ifade edilen, AİHM kararlarına uyulması ve HSK'nin yapısının değiştirilmesi yönünde hangi çalışmalar yapılacaktır?